

Hvorfor et forløb om skam for konfirmander?

Som kirke i dag opererer vi for en stor del i dag i en verden, som ser sig selv som gudløs. "Det, dit hjerte hænger ved, det, du stoler på, det er egentlig din Gud" skrev Luther i sin Store Katekismus. Og som oftest er det, vi stoler på og det, vi hænger ved i dag os selv eller fællesskabet, det være sig i klassen, i hjemmet, på de sociale medier.

Vi lever i de små fortællingers tid. Fortællingerne om, hvordan enkeltindivider klarer sig, og i mindre grad om, hvordan vi er en del af et samlet hele. Den store fortælling - fortællingen om Gud og menneske - er gledet i baggrunden. Den fortælling er det kirkens opgave at fortælle igen og igen, ikke mindst for de unge mennesker, der ofte synes, de både skal skabe deres verden og bære den på egne skuldre. Dette mål taler dette forløb ind i.

Jamen, kan skam ikke også være godt?

"Den gode skam", er det, man populært refererer til, når man taler om at have skam i livet, være blufærdig, sårbar, følge sociale konventioner osv. Disse følelser og konventioner kan føre til noget frugtbart og være handlingsregulerende; vi forstår, at vi skal respektere andres grænser, og vi forstår, at vi ikke nødvendigvis bør stille op i x-faktor. Den skam, som nogle kalder den onde, er derimod ufrugtbar. Det er den, der siger "jeg er ikke god nok" og fører til håbløshed. Det er denne onde skam, dette forløb behandler og refererer til som skam.

Skyld og skam

Skam hænger sammen med, om vi opfatter os selv som værdifulde, hvorimod skyld knytter sig til vores handlinger. Når vi skammer os, oplever vi hændelser som en spejling af os selv som forkerte. Det, vi har gjort, bliver for os et eksempel på, hvordan vi er: Vi kan eksempelvis smadre en rude. Det, at vi har smadret ruden er vores skyld, og det kan vi sige undskyld og få tilgivelse for. Men lader vi det at smadre en rude være en tolkning af, hvem vi er - "Jeg kan da heller ikke finde ud af noget som helst" - så er det straks sværere at sige undskyld (til hvem undskylder man for hele sit væsen?), endsige få tilgivelse af de sædvanlige kilder (hvilket menneske kan se og rumme hele vores væsen?). Her er der brug for Evangeliet.

Skam teologisk tolket

Luthersk teologisk set kan skammen i sin struktur minde om lovens anden brug, idet den har selvransagelsen og erkendelsen af sig selv som fejlbarlig - synder - som sigte. Forskellen er for det første lovens sigte. I dag handler det, vi bør leve op til, ofte om den enkeltes identitet - "Jeg vil være sådan en, som er slank. Er populær. Har mange følgere på tiktok/instagram" - og ikke Gud eller det andet menneske. For det andet er den syndserkendelse, som selvransagelsen kristeligt forstået bør munde ud i, blevet til en forståelse af sig selv som grundlæggende forkert - og ikke bare menneskelig. For det tredje kunne man tidligere gå bodsgang med sin skam og få Guds tilgivelse for at være en synder. Denne tilgivelse og kærlighed, som rummer os i og med vores fejlbarlighed er for os at se ikke tilstedeværende i det sekulære samfund. I folkekirken har vi en rummelig forståelse af mennesket - netop som både synder og frelst. Vi er frelste, men frelsen annullerer ikke, at vi er konstitueret som syndere - som mennesker.

Om forløbet

Med forløbet her er det håbet for det første med øvelser at lade konfirmanderne få øjnene op for skammen, for helt grundlæggende for skammen er, at den lever i det skjulte. Taler vi om den, bliver den lettere at bære. Ligeledes vil vi gerne lære dem at nuancere deres egne vurderinger af sig selv og andre, så de bliver mere realistiske - mere kærlige.

For det andet indgår der i forløbet bibelhistorier, hvor mennesker på den ene eller anden måde handler forkert, føler sig forkerte og er mennesker - det vil sige fejlbarlige - men fortsat er i et forhold til Gud, hvor de regnes for værdifulde.

Bønner med udgangspunkt i skamfølelsen i forskellige afskygninger, har til hensigt at vise en ubrudt vej til en nådig Gud.

Kort sagt vil vi gerne lade konfirmanderne forstå, at de er elsket.

Vi håber, at I vil tage forløbet til jer, det være sig helt eller delvist.

Krista Korsholm Bojesen, psykolog, og Sophie-Lønne Reil Hundebøll, teolog og sognepræst.